

ELISABET LAURILA-SCHRETERIN RAHASTO

”Minulle on vain Juttila ja Pariisi”

Rahasto perustuu kirjailija Elisabet Laurilan (12.6.1913–23.3.2004) lahjoitukseen, ja se edistää kantahämäläistä kirjallisuutta ja impressionistista kuvataidetta. Kirjallisuudessa etusijalle asetetaan tieto- ja elämäkertakirjailijat.

Hilja Elisabet Laurila syntyi Tuuloksen Juttilan kylässä Juho Laurilan ja Hilja o.s. Kauppilan perheeseen. Hän kävi seitsemän vuotta oppikoulua Hämeenlinnassa, minkä jälkeen hän piti kotitilallaan kesävieraita siskonsa kanssa. Helsinkiin Elisabet Laurila muutti syksyllä 1939, jolloin hän aloitti opinnot Yhteiskunnallisessa korkeakoulussa. Hän työskenteli harjoittelijana Ajan suunta- ja Kotimaa-lehdissä sekä mainostoimistossa. Sodan ajan hän palveli ilmavalvontalottana Tuuloksessa, ja opinnot saivat jäädä.

Elisabet Laurila tiesi jo varhain haluavansa kirjailijaksi: hän teki debyyttinsä runoilijana 1943 Nuoret runoilijat -antologiassa. Esikoisromaani Johanna ilmestyi 1944 ja ensimmäinen oma runokokoelma Aurinkoniitty 1945. Valoisia, lapsuudesta ja nuoruudesta kertovia säikeitä tummensi äidin ja veljen varhainen poismeno. Runoteos Aurinko laskee vuorille sai valtionpalkinnon 1948. Siinä lapsuuden konkreettinen maisema oli vaihtunut sielunmaisemaan. Elisabet Laurila kirjoitti viisi proosateosta ja yhtä monta runokirjaa. Vuonna 1960 ilmestynyt Pikku Kristiina oli hänen tuotannossaan ainutlaatuinen nuorisromaani. Sen jälkeen Laurila palasi jälleen lyriikkaan julkaisten runokokoelmat Yön juhla (1963), Poèmes (Ranska 1968) ja Elisabetin runoja (1972). Vuonna 1978 ilmestyi vielä omakustanteena kokoelmateos Kootut runot. Elisabet Laurila on suomalaisena kirjailijana melko tuntematon, eikä hän sopinut mihinkään aikansa kirjalliseen valtaviirtaan.

Sodan jälkeen Elisabet Laurila muutti jälleen Helsinkiin, ja hänen kodistaan Temppelikadulla tuli kirjailijoiden ja taiteilijoiden kokoontumispaikka. Laurila vieraili Pariisissa

ensimmäistä kertaa 1949, jolloin hän tapasi taidemaalari Zygmunt Schreterin (1896–1977). Tämä oli puolalaissyntyinen taiteilija, joka oli asettunut Pariisiin 1930-luvulla.

Laurila ja Schreter rakastuivat, ja heistä tuli kumppanit loppuiäkseen. Elisabet Laurila vietti Pariisissa talvet ja Juttilassa kesät 1950–1961. Kirjailijantyönsä ohella hän kirjoitti lehtiartikkeleita. Matkustaminen oli 1950-luvulla vielä harvinaista, ja lehdissä julkaistiin kernaasti Laurilan matkakuvaus. Hän muutti Pariisiin 1961, missä asui seuraavat 16 vuotta. Pariskunnan Suomen vierailuilla Zygmunt Schreter maalasi Tuuloksen maisemia ja lehtiä, jotka olivat hänelle läheinen aihe.

Elisabet Laurila jäi pysyvästi Suomeen 1978 Schreterin kuoltua ja muutti asumaan lapsuudenkotinsa Krouvi-Alhaisten 300-vuotisista hirsistä rakennuttamaansa ateljeekotiin. Laurila ja Schreter eivät olleet koskaan naimisissa, mutta Elisabet Laurila halusi elämänkumppaninsa säilyvän myös rahaston nimessä.

Osuuskunta Sigillum/Markus Kivistö

Hämeen rahasto perustettiin 1960, ja se on yksi Suomen Kulttuurirahaston seitsemästätoista maakuntarahastosta. Rahasto tukee Kanta-Hämeen alueella tehtävää kulttuurityötä ja tieteellistä tutkimusta jakamalla apurahoja ja palkintoja kerran vuodessa. Etusijalla ovat kantahämäläiset hakijat ja maakunnassa tapahtuva tieteellinen ja taiteellinen työ. Lisätietoa www.skr.fi/ha.